

18.1.2018

Sisäministeriö
PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@intermin.fi
maahanmuutto-osasto@intermin.fi

Lausuntopyyntö 11.12.2017
SMDno 2016–1488

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkijoina, opiskelijoina, työharjoittelijoina ja vapaaehtoistyöntekijöinä ja eräksi siihen liit- tyviksi laeiksi

Sisäministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi ulkomaalaislaista erillinen laki, joka koskisi kolmansista maista tulevien tutkijoiden, opiskelijoiden, työharjoittelijoiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden maahantulon ja oleskelun edellytyksistä. Lailla pantaisiin täytäntöön EU:n direktiivi 2016/801/EU. Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudestaan lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Suomen Yrittäjät pitää esitysluonnosta kannatettavana. Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa sekä kansallisen osaamispääoman kasvattamista. Ajankohtaista keskustelua käydään ”aivovuodosta”, jolla tarkoitetaan korkeasti koulutettujen suomalaisten tai Suomessa asuvien henkilöiden hakeutumisesta työskentelemään tai tutkijoiksi ulkomaille. Mitä kansainvälisempi Suomen opiskelu- ja tutkimusympäristö on, sitä houkuttelevampi maa olemme opiskelijoille ja tutkijoille.

Tärkeä keino varmistaa riittävän ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on kehittää Suomea houkuttelevana maana opiskella ja toimia tutkijana. Tärkeä osa houkuttelevuutta on selkeä ja nopea oleskelu- ja työlupakäytäntö. Erityisesti oleskeluluvan myöntäminen tieteellistä tutkimusta ja opiskelua varten suoraan kahdeksi vuodeksi on järkevää, samoin se, että näillä perusteilla Suomessa oleskeleva henkilö voi tutkimustoiminnan loppuunsaattamisen tai tutkinnon suorittamisen jälkeen saada suoraan oleskeluluvan työnhakua tai yrityksen perustamista varten.

Esitysluonnoksessa on positiivista myös se, että siinä määritellään opiskelijan, tutkijan ja harjoittelijan käsitteet. Sääntely on siten omiaan lisäämään maahantulosäännösten selkeyttä. Lisäksi mainituille henkilöryhmille asetetaan selkeät taloudelliset tai vakuuttamiseen liittyviä vaatimukset. Pidämme positiivisena myös tutkijoiden perheen aseman määrittelyä.

On kuitenkin huomattava, että ulkomaalaislaista erillinen sääntely ei ole sinänsä toivottava ratkaisu, sillä ulkomaalais sääntelyn pirstaloiminen tekee

siitä vaikeammin hallittavaa. Kuten esitysluonnoksessa on todettu, ulkomaalaislaki on kuitenkin kokonaisuutena laaja eikä sen rakenne ei mahdollistaisi esitysluonnoksen sääntelyn sisällyttämistä lakiin selkeällä tavalla. Erillislain säätäminen on siten hyväksyttävissä, joskin ulkomaalaislain uudistaminen kokonaisuutena sisältämään kaikki ulkomaalaisten maahantulon ja oleskelun edellytykset olisi syytä toteuttaa lähitulevaisuudessa.

Lainsäädännön rinnalle Suomi tarvitsee selkeää ulkomaalaisiin opiskelijoihin ja tutkijoihin liittyvää strategiaa. Siinä tulisi vastata muun muassa kysymyksiin siitä, mistä maista ja mihin koulutusaloille opiskelijoita erityisesti halutaan, miten Suomeen houkutellessa lahjakkaita opiskelijoita ja tutkijoita sekä mikä on kehitysyhteistyön ja Suomessa opiskelun suhde.

Lisäksi työ- ja oleskelulupia koskevia säännöksiä ja käytäntöjä on tärkeää jatkuvasti kehittää niin, että ne eivät estä valmistuneen työpaikan löytäneen ulkomaalaisen opiskelijan tai esimerkiksi yksityiseltä sektorilta työpaikan saaneen tutkijan Suomeen jäämistä.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula
työmarkkinajohtaja

Albert Mäkelä
asiantuntija